



การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทย  
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model  
ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

The Development of Thai Creative Writing Ability in Grade 5 Students  
using Synectics Instructional Model and Cartoon

สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี<sup>๑</sup> ชญาดา ทับภูมี<sup>๒</sup>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน และ ๒) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนน้ำพอง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบตามขั้นตอนของนวัตกรรม Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบประเมินผลงานนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียน ด้วยแนวคิดและเทคนิคดังกล่าวที่ได้จากการประเมินผลงานของนักเรียนทั้ง ๓ วงจร พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๗๗.๕๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นได้จริง ๒) ผลการศึกษาสภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก และอยู่ในระดับดี

**คำสำคัญ :** การเขียนเชิงสร้างสรรค์, การเขียนเรื่องตามจินตนาการ, รูปแบบชินเนกติกส์, ภาพการ์ตูน

<sup>๑</sup>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<sup>๒</sup>สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น



### Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the ability of grade 5 students on creative and imaginative writing in Thai subject using Synectics Instructional Model and cartoon image technique, and 2) to study the current situation of learning management for developing students' ability on creative and imaginative writing. The target group of this classroom action research was 30 grade 5 students at Nampong School during academic year 2016. Research instruments consisted of 1) learning units and lesson plans designed through the process of Synectics Instructional Model and the use of cartoon image technique, 2) students' work evaluation form, and 3) reflection tools which included observation form for teacher's learning management behavior and observation form for students' learning behavior. Data was analyzed through mean and percentage.

The research findings were as follows. The mean score of ability of grade 5 students on writing creative and imaginative story in Thai subject using the techniques as mentioned above throughout the 3 cycles of evaluating students' works was 77.57%. It was found that 22 students or 73.33% of them, which higher than the determined criterion, could pass this criterion. This indicated that the learning management using Synectics Instructional Model and cartoon image technique could definitely develop students' ability on writing the creative and imaginative story. The result of studying the current situation of learning process management indicated a better level and a good level of action.

**Keywords:** Creative writing, Synectics Instructional Model, Cartoon



## บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ในทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของคนในสังคมอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน ครูจึงต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ดังนั้นจึงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าวของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น ส่วนในด้านทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ซึ่งทักษะเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันเมื่อการเปลี่ยนแปลง

จากสังคมโลกไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็วจึงทำให้การปรับตัวนั้นเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมเดิมที่ยังปิดกั้นความคิดบางอย่างหรือกดทับความคิดบางอย่างเอาไว้ทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว

จากที่กล่าวมานี้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย จึงมีนโยบายในการที่จะเร่งพัฒนาเยาวชนเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข และกำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คือ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยกำหนดความสามารถด้านการคิดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะความคิดแบบอนอกนัย (Divergent Thinking) คือ การคิดหลายๆแง่หลายๆทาง คิดให้มากที่สุดเท่าที่จะนึกได้ เป็นการมองปัญหาในแนวกว้างเหมือนกับ



แสงอาทิตย์ที่แผ่รัศมีออกรอบด้าน คนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะเป็น คนที่มีความคิดริเริ่ม (Originality) คือมีความคิดที่แปลกใหม่ต่างจากความคิดธรรมดาของคนทั่วไป มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) คือมีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายทิศทางหลายแง่มุม มีความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) คือสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็ว และได้คำตอบมากที่สุดในเวลาจำกัด มีความคิดละเอียดลออ (Elaboration) คือการคิดได้ในรายละเอียดเพื่อขยายหรือตกแต่งความคิดหลักให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ทศนา แหมมณี, ๒๕๔๑)

ส่วนในด้านความสามารถในการสื่อสาร กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการเขียนถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ซึ่งถือเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด และความต้องการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือ ตัวหนังสือเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้น การเขียนยังเป็นการถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์ให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ดังนั้นการเขียนที่ดี ผู้เขียนจะต้องจัดระบบความคิดของตนเอง ใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และในระดับประถมศึกษาจะเห็นได้ว่า ทักษะการเขียนจะพบปัญหามากมายหลายด้านเริ่มตั้งแต่การเขียนสะกดคำ การเขียนประโยคและในการเขียนสื่อสาร ผู้เรียนมักจะนำเอาภาษาพูดมาใช้ในการเขียน การเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสม การ

ลำดับความคิดในการเขียน ด้วยเหตุดังกล่าวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๑ จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ การเขียน สะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจาก การศึกษาคนควา เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจัยและเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเขียน สาระที่ ๒ มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) ซึ่งการเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ปรากฏในหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีความสำคัญอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม แม้ในสถานศึกษาจะพยายามยกระดับและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นที่ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการสอนโดยกระบวนการเดิมที่ครูยังยึดติดและมักจะสอน โดยเน้นที่เนื้อหา แต่ขาดการพัฒนาทักษะด้านการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่มักจะเข้าใจว่าเป็นความคิดที่แปลกแยกและไม่เป็นที่ยอมรับ นักเรียนมักไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าแสดงความคิดที่แตกต่าง หรือคิดนอกเหนือไปจากสิ่งเดิมๆ ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาจึงอยู่ที่วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ ในด้านการคิดสร้างสรรค์ และสามารถเขียนถ่ายทอดความคิด จินตนาการของตนเองอย่างอิสระ



การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ และแสดงความคิดของตนเองออกมาอย่างหลากหลาย เริ่มจากการคิดคำการจัดกลุ่มคำ การสร้างประโยค การเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ การสมมติตนเป็นสิ่งของและการเขียนเรื่องสั้นๆ นักเรียนได้ร่วมกันคิด และนำเสนอความคิดของตนเอง กล้าแสดงความคิดที่แปลกใหม่ และการที่ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม กระตุ้นความคิด ให้กำลังใจและกล่าวชมเชยนักเรียนจะสามารถแสดงความคิดของตนเองออกมาได้อย่างหลากหลาย ซึ่งมีการนำเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนมาช่วยในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์เนื่องจากภาพการ์ตูนเหมาะสมกับนักเรียนในวัยประถมศึกษา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่ จอยส์ และวิล (Joyce and Weil, ๑๙๖๖) ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ของกอร์ดอน (Gordon) โดยใช้วิธีการคิดเปรียบเทียบ แบบอุปมาอุปไมย เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ กอร์ดอน (Gordon อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, ๒๕๕๑) เสนอวิธีคิด ไว้ ๓ แบบ คือ ๑) การเปรียบเทียบแบบตรง (Direct Analogy) ๒) การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งอื่น (Personal Analogy) และ ๓) การเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict) และเป็นแนวคิดที่มุ่ง

พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม สามารถนำความคิดใหม่นั้นไป ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ และนำเทคนิคการระดมสมอง (Brain Storming) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้กับกลุ่ม (Group Technique) เป็นเครื่องมือในการแสวงหาทางเลือกในการตัดสินใจ และใช้ในการวางแผนเพื่อสื่อสารหรือถ่ายทอด ความคิดออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนำรูปแบบการสอนตามแนวคิด Synectics Instructional Model มาสร้างเครื่องมือสำหรับพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้วิธีคิด ๒ แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง (Direct Analogy) และการเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งอื่น (personal analogy) ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาการทางความคิด ของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงวัยของการใช้ความคิดดำเนินการเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) คิดจากสิ่งใกล้ตัวและไม่ซับซ้อนมากนัก รู้จักใช้ความคิดว่าอะไรเป็นต้นเหตุและจะเกิดอะไรเป็นผล สนใจเรื่องแปลกและมหัศจรรย์เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างซ้ายขวา มีความสามารถในการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา โดยเลือกเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นการเขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์และจินตนาการที่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๕ ได้อย่างไรบ้าง และสภาพการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เป็นอย่างไร



### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

๒. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

### นิยามศัพท์เฉพาะ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนเรื่องที่มาจากความคิด ความรู้สึก ความใฝ่ฝันของผู้เขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ มีการขยายขอบเขตความคิดออกไปจากความคิดเดิมสู่ความคิดใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน แล้วนำเสนอเรื่องราวผ่านการเขียนร้อยเรียงอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงว่านักเรียนคิดเชิงสร้างสรรค์แล้วนำมาเขียนเรื่องตามจินตนาการได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งในงานวิจัยนี้ วัดจากการประเมินผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากชิ้นงาน โดยมีเกณฑ์ผ่าน ๗๐/๗๐

การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ และแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาอย่างหลากหลาย เริ่มจากการเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ การสมมติตนเป็นสิ่งของและการเขียนเรื่องสั้นๆ อย่างสร้างสรรค์ (ทิตนา แคมมณี, ๒๕๕๑)

เทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยนำภาพวาด หรือภาพการ์ตูนมาเป็นสื่อสร้างแรงบันดาลใจ จุดประกายความคิด และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของแนวคิด Synectics Instructional Model (ทิตนา แคมมณี, ๒๕๕๑) และมีการนำเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนมาเป็นสื่อสร้างแรงบันดาลใจ จุดประกายความคิด และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ให้สามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (ทิตนา แคมมณี, ๒๕๕๑) ๑) ขั้นนำหรือขั้นสร้างแรงบันดาลใจ และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ๒) ขั้นการเปรียบเทียบแบบตรง (Direct Analogy) ๓) ขั้นการเขียนเปรียบเทียบความเหมือนและความขัดแย้ง หรือความแตกต่าง (Compressed Conflict) ๔) ขั้นการเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งอื่น (Personal Analogy) ๕) เขียนร้อยเรียงเรื่องราวขึ้นใหม่ โดยลงมือเขียนลำดับเรื่องราวและเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของครู และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างที่มีการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน



## วิธีการศึกษา

๑. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ โรงเรียนน้ำพอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๔ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๓๐ คน

### ๒. ตัวแปรที่ศึกษา

๑) ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

๒) ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๓. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวความคิดของ Kemmis and McTaggart (อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, ๒๕๓๗) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรูปแบบดังนี้ สัญลักษณ์ (P-A-O-R)

### ๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (๑) หน่วยการเรียนรู้ เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (๒) แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน จำนวน ๖ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนได้จัดการเรียนการสอน

สอนตามขั้นตอนของนวัตกรรม Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

๒) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบประเมินผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

### ๕. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

๑) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดและรูปแบบวิธีสอนจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่แจกแจงระดับการปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยรายการประเมิน ระดับคะแนนน้ำหนักคะแนนและเกณฑ์การตัดสิน (Scoring Rubric) (แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์) ควบคู่กับเครื่องมือสะท้อนผล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

๒) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

(๑) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำคะแนนที่ได้จากการตรวจผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน ในแต่ละวงจรมาดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ ๑ นำคะแนนตรวจผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่พัฒนาด้วย Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนในวงจรที่ ๑ มา



เปรียบเทียบกับวงจรที่ ๒ โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) จากนั้นนำคะแนนตรวจผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่พัฒนาด้วย Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนในวงจรที่ ๒ มาเปรียบเทียบกับวงจรที่ ๓ โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ )

ขั้นที่ ๒ สรุปผลการเปรียบเทียบคะแนนประเมินผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่พัฒนาด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนทั้ง ๓ วงจร เพื่อดูผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

(๒) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รวบรวมจากเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน มาวิเคราะห์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อประเมินสภาพที่เกิดขึ้นว่ามีข้อบกพร่อง ปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไร จากนั้นหาทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

### สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Classroom Action Research) สรุปตามตาราง ต่อไปนี้



ตารางสรุปผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนที่ได้จากการประเมินผลงานของนักเรียน ๓ วงจร

| วงจรที่ | จำนวนนักเรียน | ค่าเฉลี่ย (๖๐) | ร้อยละ | นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ |        | นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ |        |
|---------|---------------|----------------|--------|----------------------|--------|-------------------------|--------|
|         |               |                |        | (คน)                 | ร้อยละ | (คน)                    | ร้อยละ |
| ๑       | ๓๐            | ๔๑.๗๓          | ๖๙.๕๖  | ๑๖                   | ๕๓.๓๓  | ๑๔                      | ๔๖.๖๗  |
| ๒       | ๓๐            | ๔๖.๒๗          | ๗๗.๑๑  | ๒๒                   | ๗๓.๓๓  | ๘                       | ๒๖.๖๗  |
| ๓       | ๓๐            | ๕๑.๖๓          | ๘๖.๐๖  | ๒๗                   | ๙๐     | ๓                       | ๑๐     |
| รวม     | ๓๐            |                |        |                      |        |                         |        |
| เฉลี่ย  |               | ๔๖.๕๔          |        | ๒๒                   |        | ๘                       |        |
| ร้อยละ  |               |                | ๗๗.๕๗  |                      | ๗๓.๓๓  |                         | ๒๖.๖๗  |

จากตารางสรุปผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน ที่ได้จากการประเมินผลงานของนักเรียน ๓ วงจร พบว่านักเรียนจำนวน ๓๐ คน ได้ค่าเฉลี่ย ๔๖.๕๔ คะแนน คิดเป็นค่าร้อยละ ๗๗.๕๗ นักเรียนผ่านเกณฑ์ ๒๒ คน คิดเป็นค่าร้อยละ ๗๓.๓๓ นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ๘ คน คิดเป็นค่าร้อยละ ๒๖.๖๗

๒. ผล การ คี ก ษา ส ภ า พ การ จัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูและการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้ง ๓ วงจร สามารถสรุปผลตามตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้ง ๓ วงจร

| เครื่องมือที่ใช้<br>ในการประเมิน             | ผลการวิเคราะห์ข้อมูล |       |           |       |           |       |           |       | ระดับ |
|----------------------------------------------|----------------------|-------|-----------|-------|-----------|-------|-----------|-------|-------|
|                                              | วงจรที่ ๑            |       | วงจรที่ ๒ |       | วงจรที่ ๓ |       | รวม       |       |       |
|                                              | $\bar{x}$            | %     | $\bar{x}$ | %     | $\bar{x}$ | %     | $\bar{x}$ | %     |       |
| การสังเกตพฤติกรรมการ<br>จัดการเรียนรู้ของครู | ๔๗.๕                 | ๗๙.๓๒ | ๔๘.๕      | ๗๗.๐๓ | ๔๙.๖      | ๗๘.๘  | ๔๘.๕      | ๗๖.๘๘ | ดีมาก |
| การสังเกตพฤติกรรมการ<br>เรียนรู้ของนักเรียน  | ๓๗.๔                 | ๓๔.๘๓ | ๔๐.๔      | ๘๐.๘๓ | ๔๒.๖      | ๘๕.๑๗ | ๔.๐๑      | ๘๐.๒๘ | ดี    |



จากตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๓ วงจร เปรียบเทียบระหว่างวงจรที่ ๑ วงจรที่ ๒ และวงจรที่ ๓ จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด Syntectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน พบว่า การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๘๕ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘ อยู่ในระดับดีมาก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๒๘ อยู่ในระดับดี เพื่อให้เห็นความชัดเจนผู้วิจัยจึงรายงานข้อมูลเชิงคุณภาพในแต่ละวงจรประกอบ ดังนี้

๑) วงจรที่ ๑ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถคิดสร้างสรรค์ สร้างตัวละครตามความคิดและจินตนาการของตนเองได้ โดยแสดงความคิดอย่างแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามการเขียนเรื่องราว และวาดภาพการ์ตูนประกอบบางภาพก็ไม่สอดคล้องกัน การลำดับความคิดไม่ค่อยถูกต้อง การเขียนเรื่องหรือการเล่าเหตุการณ์ในเรื่องยังวกวน และไม่สละสลวย ชื่อเรื่องแม้จะมีความสร้างสรรค์ แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และไม่ดึงดูดความสนใจให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง การใช้ภาษาในการเขียนเรื่องฟุ่มเฟือย ไม่สามารถสื่อความได้เข้าใจชัดเจน และนอกจากนี้ยังพบว่า ผลงานมีร่องรอยขีดฆ่าหรือลบคำผิดมากพอสมควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้ไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกทำกิจกรรมที่สำคัญและน่าสนใจ และพยายามไม่ปิดกั้นการเขียนที่แสดงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

๒) วงจรที่ ๒ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังสามารถสร้างสรรค์ตัวละคร สร้างบุคลิกและคุณสมบัติของตัวละคร รวมถึงการสร้างเรื่องราว มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร และไม่

ลอกเลียนแบบได้ในระดับดีมาก ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ นอกจากนี้สิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก็คือการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องได้กระชับมากยิ่งขึ้น การลำดับความคิด และเหตุการณ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่ายังมีบางส่วนที่ยังเขียนวกวน แต่เมื่ออ่านแล้วก็สามารถเข้าใจได้ ส่วนการตั้งชื่อเรื่องมีความสร้างสรรค์สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง การเขียนสเกดคำเริ่มมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเมื่อผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถาม ตอบมากยิ่งขึ้น และกระตุ้นให้นักเรียนพยายามเขียนและสเกดให้ถูกต้อง โดยมีการแลกเปลี่ยนคำศัพท์กันหน้ากระดาน มีการเขียนเรื่องราวสอดคล้องกับภาพการ์ตูนและตัวละครที่สร้างสรรค์ขึ้นรวมถึงผลงานโดยภาพรวมแล้วมีความสะอาด แต่ก็ยังมีร่องรอยขีดฆ่าหรือลบคำผิดอยู่เล็กน้อย และในวงจรที่ ๒ หลังจากผู้วิจัยปรับกิจกรรม และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้โดยตัดกิจกรรมที่ไม่สำคัญออกเพื่อให้ นักเรียนทำงานได้ทันตามเวลาที่กำหนดส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ส่งงานตามกำหนดเวลา มีนักเรียนบางคนที่ส่งงานช้า แต่เมื่อเปรียบเทียบกับวงจรที่ ๑ ถือว่าวงจรที่ ๒ นักเรียนมีการพัฒนามากขึ้น

๓) วงจรที่ ๓ พบว่า นักเรียนสามารถเขียนสร้างสรรค์ตัวละคร สร้างบุคลิกและคุณสมบัติของตัวละคร รวมถึงการสร้างเรื่องราว มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร และไม่ลอกเลียนแบบซึ่งสะท้อนให้เห็นชัดเจนแล้วว่าการที่นักเรียนได้ออกแบบ และสร้างสรรค์ตัวละครเป็นภาพการ์ตูนด้วยตัวเองส่งผลให้นักเรียนสนใจเขียนเรื่องราวใหม่ๆ ให้กับตัวละครนั้นๆ ซึ่งนำไปสู่การคิด จินตนาการ เรื่องราวแปลกใหม่และน่าตื่นเต้นมากขึ้น โดยไม่คัดลอกผลงานของเพื่อนในชั้น นอกจากนี้



พัฒนาการที่เห็นได้ชัดจนก็คือการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องมีความได้กระชับ ชัดเจน ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น การลำดับความคิด และเหตุการณ์มีความต่อเนื่อง อ่านเรื่องแล้วเข้าใจง่ายไม่สับสนชื่อเรื่องมีความสร้างสรรค์มากขึ้น สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และที่สำคัญคือชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจให้ชวนอ่านเนื้อเรื่องมากขึ้น ในส่วนของการเขียนสะกดคำถือว่ามีการพัฒนาเพิ่มขึ้น เรียบเรียงประโยคได้ถูกต้อง และสละสลวย สอดคล้องกับภาพการ์ตูนที่สร้างสรรค์ขึ้น ผลงานมีความสะอาด สวยงาม และเรียบร้อย มีร่องรอยขีดฆ่าหรือลบคำผิดบ้างเล็กน้อย ทั้งหมดนี้เกิดจากการนำแนวคิด Synectics Instructional Model มาใช้กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน มาใช้เพื่อสร้างเจตคติที่ดี กระตุ้นให้นักเรียนชื่นชอบเขียน จนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคภาพการ์ตูน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ผลที่ได้คือ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๑. ผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้วยแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน

จากการประเมินผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนจากวงจรที่ ๑ - ๓ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ ๖๙.๕๖ , ๗๗.๑๑ และ ๘๖.๐๖ ตามลำดับ ผลการประเมินผลงานนักเรียนทั้ง ๓ วงจรมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ ๗๗.๕๗ และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ ผ่านเกณฑ์ร้อยละเท่ากับ ๗๗.๕๗ / ๗๓.๓๓ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ๗๐/๗๐ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณมะลิวัลย์ (๒๕๕๑) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนโดยใช้แนวคิดตามรูปแบบ Synectics Instructional Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนบ้านแฝกโนนสำราญ อำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ จำนวน ๒๐ คน พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนของนักเรียนที่ได้จากคะแนนและแบบทดสอบท้ายวงจร มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๗๓.๔๐ และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐ เท่ากับร้อยละ ๗๔.๑๗ ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกช สารราษฎร์ (๒๕๔๔ อ้างถึงใน สุดาดวง คันธารส, ๒๕๕๓) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนพังโคนวิทยา ตำบลพังโคน กิ่งอำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๖๐ คน พบว่าการสอนโดยใช้รูปแบบ ชินเนกติกส์กับการสอนตามคู่มือครู ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้รับการ



สอนโดยรูปแบบซินเนกติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรภรณ์ เดชนาเกร็ด (๒๕๔๙) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งผลปรากฏว่าความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนมีคะแนนร้อยละ ๕๘.๘๘ และมีคะแนนหลังเรียนร้อยละ ๗๘.๕๑ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับประถม นั้น ช่วยให้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนสูงขึ้นได้จริง

หากวิเคราะห์ผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องมาจาก

๑) ผู้วิจัยจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการสร้างอุปมาเปรียบเทียบแบบตรงระหว่างรูปร่างของสิ่งของชนิดต่างๆ กับร่างกายมนุษย์ เปรียบเทียบระหว่างตัวละครที่สร้างสรรค์ขึ้นกับตัวนักเรียน โดยนำมาสร้างสรรค์เป็นภาพการ์ตูน ตามแนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน นักเรียนจึงได้ฝึกคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ในมุมที่เหมือน และคิดในทางขัดแย้งกัน ทำให้นักเรียนคิดได้อย่างหลากหลาย และหลากหลายมุมมอง เกิดจินตนาการ ทำให้สามารถเติมแต่งตัวละครในจินตนาการของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังพบว่าสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนั้น เป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนทำให้นักเรียนสนใจ ชื่นชอบ และมีความต้องการที่จะสร้างสรรค์ความคิดแปลกใหม่จากสื่อที่ครูเตรียมไว้ให้ ถือ

ได้ว่าสื่อที่เป็นภาพการ์ตูนนั้นมีความสำคัญต่อการดึงดูดความสนใจของนักเรียนอย่างมาก

๒) ครูได้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเตรียมสื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และมีการสะท้อนผล รวมถึงนำผลที่ได้จากการบันทึกผลหลังการสอนมาปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นในวงจรปฏิบัติการถัดไป

๒. ผลการศึกษาสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า ผลการศึกษาสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียน โดยใช้แนวคิด Synectics Instructional Model ร่วมกับเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน สามารถสรุปได้ ๒ ประเด็นคือ ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ดังรายละเอียด

๑) ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง ๓ วงจร พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ คิดเป็นค่าร้อยละ ๘๐.๒๘ อยู่ในระดับดี และพฤติกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับที่น่าพึงพอใจได้แก่ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น การพูด สีหน้าท่าทาง และแววตา และที่สำคัญคือในขณะที่ทำงานนักเรียนทุกคนไม่คัดลอกผลงานเพื่อน พฤติกรรมที่น่าพึงพอใจรองลงมาคือการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงและส่งเสริมให้มากขึ้น คือ การทำงานให้ทันเวลา การตอบคำถาม และการเขียนสะกดคำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ



เขียนสะกดคำ ถือเป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนไม่ควรละเลย

๒) ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูทั้ง ๓ วงจร การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๘๕ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘ อยู่ในระดับดีมาก สรุปได้ว่าการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยภาพรวมทั้ง ๓ วงจร อยู่ในระดับดีมาก

จากผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับแนวความคิดของบันลือ พุกษะวัน (๒๕๓๕ อ้างถึงในสุดา ดวง คันธรส, ๒๕๕๓) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า ครูต้องสร้างบรรยากาศโดยเป็นผู้ที่รักเมตตา มีความสัมพันธ์กับเด็กผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจเด็กของตนโดยให้กำลังใจ ให้อิสระในการทำงานแก่เด็กที่จะทำ คิด และรู้จักใช้การยืดหยุ่นทั้งการใช้เวลาและระเบียบส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อม และให้ได้มีวัสดุการอ่าน หนังสือเด็กหลายประเภทให้เลือกอ่านอย่างอิสระเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การของเด็กควรให้โอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนโดยการเล่ารายงาน อภิปราย และสรุปผลโดยนักเรียนเองเสมอๆกระตุ้น ชี้แนะให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสร้างความแปลกใหม่ ทั้งเครื่องเล่นหนังสือเด็กโดยการชี้แนะและส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่างๆ ที่สนุกสนานเพลิดเพลินอยู่เสมอ อีกทั้งครูเองต้องเป็นคนที่ทำให้ความสนใจในการแสดงออกของเด็ก และส่งเสริมการแสดงออกอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พูลผล ชาญวิวัฒน์ (๒๕๔๐) ซึ่งได้เสนอแนะเทคนิคการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ควรปฏิบัติคือ ต้องเร้าให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเขียน การเร้านี้อาจใช้อุปกรณ์หรือเรื่องราว

เช่นเดียวกับ อัจฉรา ชีวพันธ์ (๒๕๕๐) ที่ได้เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนว่า ครูต้องมีบุคลิกที่สร้างสรรค์ อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนตลอดเวลา จูงใจและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ชมเชยและให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนเจอปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนมีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น เพื่อนำข้อติชมมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาชิ้นงานให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีส่วนส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

สรุปผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ได้แนวคิดและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด Synectics Instructional Model และเทคนิคการใช้ภาพการ์ตูน นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ๗๐/๗๐ ดังนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสามารถนำแนวคิดและวิธีการในครั้งนี้ไปปรับใช้และขยายผลเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไปได้

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นผลมาจาก ครูเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน และสามารถนำสิ่งที่นักเรียนสนใจมาสร้างเป็นสื่อการเรียนรู้ นำมาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะที่สำคัญนั่นก็คือการเขียน นอกจากนี้เจตคติที่ดีของครูก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมได้อย่างน่าสนใจ ทำให้นักเรียนสนใจและเกิดเจตคติที่ดี เกิดความคิด



สร้างสรรค์และแปลกใหม่ รวมถึงครูยังมีการเตรียมการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี สร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรม ให้ความสำคัญและให้ความสนใจเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูมีทักษะในการใช้สื่อและครูนำข้อเสนอแนะจากการสังเกตการสอนไปปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผลครูนำผลการประเมินไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป จึงเป็นผลทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

#### ข้อเสนอแนะ

๑. ควรนำแนวคิด Synectics Instructional Model ไปใช้พัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หรือพัฒนากระบวนการคิดที่แตกต่างหลากหลาย เนื่องจากแนวคิดดังกล่าว มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปวิจัยต่อยอดเพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

๒. การวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยการนำแนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการสอน หรือเทคนิคต่างๆมาสร้างสรรค์ร่วมกันหรือออกแบบร่วมกัน ถือว่าเป็นการบูรณาการที่น่าสนใจและหลากหลายเป็นอย่างมาก และจะช่วยพัฒนาให้งานวิจัยหรือรูปแบบการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลดีกับนักเรียนมากขึ้น

๓. การทำวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ควรมีระยะเวลาในการดำเนินงานและติดตามผลมากกว่านี้ เนื่องจากความสามารถในการเขียนต้องฝึกอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล เนื่องจากต้องทำวิจัยในเวลาที่จำกัด อีกทั้งทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ ค่อนข้างบ่อย ส่งผลให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อยลง ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรให้เวลากับผู้เรียนมากกว่านี้ ควรฝึกฝนอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน จึงจะสังเกตได้ชัดเจนว่าพฤติกรรมของนักเรียนยังคงที่หรือมีการพัฒนาต่อไปมากน้อยเพียงใด



### บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- จิรภรณ์ เดชนาเกร็ด. (๒๕๕๙). “การใช้ภาพการ์ตูนเพื่อสร้างเสริมการเขียนสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา แคมมณี. (๒๕๕๑). การวิจัยทางการศึกษา ในทิตนา แคมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ (บรรณาธิการ). **แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (๒๕๕๑). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พลกะวัน. (๒๕๓๕). **พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- พูลผล ชาญวิรัตน์. (๒๕๔๐). **การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (๒๕๓๗). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ๑๔(๒), ๑๓.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- สุดาดวง คันธารส. (๒๕๕๓). **การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้แนวคิด Synectics Instructional Model**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวรรณ มะลิวัลย์. (๒๕๕๑). “การพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดและการเขียน โดยใช้แนวคิดตามรูปแบบ SYNECTICS INSTRUCTIONAL MODEL ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (๒๕๔๒). **กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร :: ไทยวัฒนาพานิช.